

Cauza 56/65

SOCIÉTÉ TECHNIQUE MINIÈRE (L.T.M.)

ÎMPOTRIVA

MASCHINENBAU ULM GMBH (M.B.U.)

(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare,
formulată de Cour d'Appel din Paris)

HOTĂRÂREA CURȚII

din 30 iunie 1966¹

În cauza 56/65,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, de către Cour d'Appel (prima cameră) din Paris pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

SOCIÉTÉ TECHNIQUE MINIÈRE (L.T.M.)

și

MASCHINENBAU ULM GMBH (M.B.U.),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea:

1. articolului 85 alineatul (1) din Tratatul CEE și a anumitor regulamente adoptate pentru punerea în aplicare a acestuia;
2. articolului 85 alineatul (2) din tratatul menționat anterior,

CURTEA,

constituită din: Ch. L. Hammes, președinte, L. Delvaux, președinte de cameră, A. M. Donner, A. Trabucchi și R. Lecourt (raportor), judecători,

avocat general: K. Roemer,
grefier: A. Van Houtte,

pronunță prezenta

Hotărâre

---

¹ Limba de procedură: franceza.

Întrucât, prin Hotărârea din 7 iulie 1965, primită la Curtea de Justiție a Comunităților Europene la 19 noiembrie următor, Cour d'Appel din Paris (prima cameră) a adresat instanței comunitare, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, anumite întrebări preliminare referitoare la interpretarea articolului 85 din acest tratat.

Întrucât aceste întrebări sunt formulate după cum urmează:

- «1. Ce interpretare ar trebui dată articolului 85 alineatul (1) din Tratatul de la Roma și regulamentelor comunitare adoptate pentru punerea în aplicare a acestuia cu privire la orice contract care, nefăcând obiectul niciunei notificări și acordând un „drept exclusiv de vânzare”,
- nu interzice concesionarului reexportarea mărfurilor pe care le-a dobândit de la concedent pe orice altă piață din CEE;
  - nu cuprinde angajamentul concedentului de a interzice concesionarilor din alte țări din cadrul pieței comune vânzarea produselor pe teritoriul în care principala responsabilitate îi aparține concesionarului care este parte contractantă;
  - nu se opune dreptului comercianților și utilizatorilor din țara concesionarului de a se aproviziona prin importuri paralele de la concesionari sau furnizori din alte țări care fac parte din piața comună;
  - solicită ca livrarea de către concesionar a mașinilor care pot intra în concurență cu mărfurile care fac obiectul concesiunii să fie supusă autorizării prealabile a concedentului;
2. Expresia „nul de drept” prevăzută la articolul 85 alineatul (2) din Tratatul de la Roma se aplică pentru întregul contract care cuprinde o clauză interzisă prin articolul 85 alineatul (1) sau este posibil să fie limitată eventual doar la clauza interzisă?».

Cu privire la competența Curții de Justiție

Întrucât Société Technique Minière, parte în proces în fața Cour d'Appel din Paris, obiectează că, sub aparența unor chestiuni de interpretare, Cour d'Appel a pus de fapt întrebări privind aplicarea care intră în sfera de competență exclusivă a instanțelor naționale;

Întrucât, în temeiul articolului 177 din tratat, Curtea de Justiție este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la interpretarea și validitatea textelor comunitare;

Întrucât, în temeiul aceluiași articol, orice instanță dintr-un stat membru poate sesiza Curtea „în cazul în care apreciază că o decizie în această privință este necesară pentru a pronunța o hotărâre”;

Întrucât, prin urmare, Curtea nu ar putea să se implice în aprecierea motivelor pentru care instanța națională a considerat că acest lucru este necesar;

Întrucât, nefiind competentă pentru a se pronunța asupra aplicării tratatului într-o anumită speță, aceasta poate extrage dintre elementele cauzei numai chestiunile de interpretare sau de validitate care intră în sfera de competență a acesteia;

Întrucât, de asemenea, necesitatea de a ajunge la o interpretare utilă a textelor în litigiu justifică stabilirea de către instanța națională a cadrului juridic în care trebuie să se plaseze interpretarea solicitată;

Întrucât, prin urmare, Curtea poate extrage din elementele de drept descrise de către Cour d'Appel din Paris datele necesare pentru înțelegerea întrebărilor adresate și pentru elaborarea unui răspuns corespunzător.

Cu privire la prima întrebare referitoare la interpretarea articolului 85 alineatul (1)

Întrucât se solicită Curții să interpreteze articolul 85 alineatul (1) cu privire la „orice contract care, nefiind notificat”, a acordat, în anumite condiții, „un drept exclusiv de vânzare”.

Cu privire la lipsa notificării

Întrucât, pentru ca un acord între întreprinderi să fie interzis pe motiv de incompatibilitate cu piața comună în temeiul articolului 85 alineatul (1) din tratat, acesta trebuie să îndeplinească diferite condiții care țin mai puțin de natura juridică a acestuia, cât de efectele sale, pe de o parte, asupra „comerțului dintre statele membre” și, pe de altă parte, asupra „conurenței”;

Întrucât, prin urmare, textul respectiv, care se bazează pe o apreciere a efectelor acordului din două perspective ce depind de o evaluare economică, nu ar putea fi interpretat drept introducerea unei judecăți preliminare împotriva unei categorii de acorduri determinate de natura juridică a acestuia;

Întrucât contractul prin care un producător încredințează unui distribuitor unic vânzarea produselor sale într-o anumită zonă nu ar putea să intre automat sub incidența interdicției de la articolul 85 alineatul (1);

Întrucât un astfel de contract poate, în schimb, să cuprindă elementele prevăzute de textul respectiv, datorită unei anumite situații de fapt sau datorită asprimii clauzelor care protejează exclusivitatea;

Întrucât Regulamentele nr. 17/62 și nr. 153/62 nu au putut face adăugiri la interdicțiile impuse prin articolul 85 alineatul (1), lipsa notificării către Comisie, prevăzută de aceste regulamente nu ar putea implica interzicerea de drept a unui acord, ci poate doar să aibă efecte în ceea ce privește derogarea de la articolul 85 alineatul (3), în cazul în care se stabilește ulterior că acestui acord i se aplică interdicția de la articolul 85 alineatul (1);

Întrucât interzicerea unui astfel de acord depinde doar de singura problemă de a ști dacă, având în vedere circumstanțele speței, acordul cuprinde în mod obiectiv elementele care constituie interdicția respectivă astfel cum au fost enunțate la articolul 85 alineatul (1).

Cu privire la necesitatea unui acord „între întreprinderi”

Întrucât, pentru a intra sub incidența acestei interdicții, acordul trebuie să fi fost încheiat între întreprinderi;

Întrucât, în textul respectiv, nu se face nicio distincție conform căreia părțile se află fie în aceeași etapă (așa-numitele acorduri „orizontale”), fie în etape diferite (așa-numitele acorduri „verticale”) ale procesului economic;

Întrucât, prin urmare, un contract care cuprinde o clauză ce „acordă un drept exclusiv de vânzare” poate îndeplini această condiție.

Cu privire la efectele asupra comerțului dintre statele membre

Întrucât acest acord trebuie să fie, de asemenea, un acord care poate „aduce atingere comerțului dintre statele membre”;

întrucât această dispoziție, clarificată de cuvintele introductive de la articolul 85, care se referă la acorduri în măsura în care sunt „incompatibile cu piața comună”, vizează stabilirea domeniului de aplicare a interdicției punând o condiție previzională că există posibilitatea ca realizarea unei piețe unice între statele membre să fie împiedicată;

întrucât, într-adevăr, alterarea concurenței determinată de acest acord intră sub incidența interdicțiilor de drept comunitar de la articolul 85 în măsura în care acordul poate aduce atingere comerțului dintre statele membre, în timp ce, în caz contrar, nu intră sub incidența acestor interdicții;

întrucât, pentru a îndeplini această condiție, trebuie să fie posibil să se prevadă cu un grad de probabilitate suficient că acordul în cauză, pe baza unor elemente obiective de drept sau de fapt, poate exercita o influență directă sau indirectă, actuală sau potențială asupra curentelor privind comerțul dintre statele membre;

întrucât, prin urmare, pentru a stabili dacă un contract, care cuprinde o clauză „de acordare a unui drept exclusiv de vânzare”, intră în domeniul de aplicare a articolului 85, este necesar să se analizeze dacă acesta este în măsură, în special, să compartimenteze piața anumitor produse între statele membre și să facă astfel ca întrepătrunderea economică urmărită de tratat să fie mai dificilă.

Cu privire la efectele acordului asupra concurenței

Întrucât, în cele din urmă, pentru ca acordul în litigiu să facă obiectul interdicției de la articolul 85 alineatul (1), acesta trebuie să aibă „ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în interiorul pieței comune”;

întrucât caracterul non-cumulativ, ci alternativ al acestei condiții, indicat prin conjuncția „sau”, conduce mai întâi la necesitatea de a lua în considerare obiectul acordului, ținând seama de contextul economic în care acesta trebuie aplicat;

întrucât alterarea concurenței, menționată la articolul 85 alineatul (1), trebuie să rezulte, în tot sau în parte, din clauzele acordului;

întrucât, cu toate acestea, în cazul în care analiza acestor clauze nu ar arăta un grad suficient de nesănătos cu privire la concurență, ar fi necesar, prin urmare, să se examineze efectele acordului și, pentru a-i aplica interdicția, să se solicite ca acesta să prezinte toate elementele care stabilesc că a avut loc împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în mod semnificativ;

întrucât concurența în cauză trebuie înțeleasă în contextul real în care s-ar produce în absența acordului în litigiu;

întrucât, în special, alterarea concurenței poate fi pusă la îndoială în cazul în care acordul respectiv pare realmente necesar pentru pătrunderea unei întreprinderi într-o zonă în care aceasta nu intervine;

întrucât, prin urmare, pentru a aprecia dacă un contract care cuprinde o clauză „ce acordă un drept exclusiv de vânzare” trebuie considerat drept interzis datorită obiectului sau efectului acestuia, este necesar să se țină seama în special de natura și de cantitatea, limitată sau nu, a produselor care fac obiectul acordului, de poziția și de importanța concedentului și concesionarului pe piața produselor

în cauză, de caracterul izolat al acordului în litigiu sau, din contră, de locul pe care îl ocupă acesta într-un ansamblu de acorduri, de asprimea clauzelor care urmăresc să protejeze exclusivitatea sau, dimpotrivă, oportunitățile lăsate altor curente comerciale cu privire la aceleași produse prin reexportări și importuri paralele.

Cu privire la a doua întrebare referitoare la interpretarea articolului 85 alineatul (2)

Întrucât în temeiul articolului 85 alineatul (2) „acordurile sau deciziile interzise în temeiul prezentului articol sunt nule de drept”;

întrucât această dispoziție, care urmărește să asigure respectarea tratatului, nu ar putea fi interpretată decât în funcție de finalitatea acestuia în dreptul comunitar și trebuie limitată la acest cadru;

întrucât nulitatea de drept în cauză se aplică doar elementelor din acord care fac obiectul interdicției sau acordului în întregime, în cazul în care elementele nu sunt separabile de acord în sine;

întrucât, prin urmare, toate celelalte dispoziții contractuale care nu sunt afectate de interdicție și care nu implică aplicarea tratatului se sustrag dreptului comunitar.

Cu privire la cheltuielile de judecată

Întrucât cheltuielile efectuate de către Comisia Comunității Economice Europene, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări;

întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea din fața Cour d'Appel din Paris, un caracter incidental față de procedura din fața acestei instanțe;

întrucât este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată;

pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea observațiilor prezentate de părțile în acțiunea principală și de Comisia Comunității Economice Europene;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere articolele 85 și 177 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene;

având în vedere Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene;

având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările preliminare care i-au fost adresate de către Cour d'Appel din Paris, prin Hotărârea din 7 iulie 1965, hotărăște:

Ca răspuns la prima întrebare

Contractele care cuprind o clauză „ce acordă un drept exclusiv de vânzare” nu conțin, prin natura lor, elemente incompatibile cu piața comună prevăzute la articolul 85 alineatul (1) din tratat.

Cu toate acestea, un contract din această categorie, luat în considerare în sine, poate, datorită unei anumite situații de fapt determinate sau a unor clauze speciale, să cuprindă aceste elemente, atunci când sunt îndeplinite următoarele condiții:

- 1. Acordul care cuprinde o clauză „ce acordă un drept exclusiv de vânzare” trebuie să fie încheiat între întreprinderi, oricare ar fi poziția acestora în diversele etape ale procesului economic.**
- 2. Pentru a intra în sfera de aplicare a articolului 85, acordul, pe baza unui ansamblu de elemente obiective de drept sau de fapt, trebuie să fie de o asemenea natură încât să poată prevedea în mod rezonabil că există temerea ca acesta să poată exercita o eventuală influență directă sau indirectă, actuală sau potențială asupra curentelor privind comerțul între statele membre, care poate împiedica realizarea unei piețe unice între statele respective.**

În această privință, este necesar, în special, să se analizeze dacă acordul poate să compartimenteze piața anumitor produse între statele membre.

- 3. Acordul trebuie să aibă ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței.**

În cazul în care acordul de concesiune exclusivă este luat în considerare din punct de vedere al obiectului acestuia, această constatare trebuie să rezulte, în tot sau în parte, din clauzele luate în considerare în sine.

În cazul în care acordul nu îndeplinește aceste condiții, efectele acestuia trebuie luate în considerare, iar acordul trebuie să permită să se constate fie împiedicarea, fie restrângerea sau denaturarea concurenței în mod semnificativ.

În această privință, este necesar să se analizeze, în special, asprimea clauzelor care acordă exclusivitatea, natura și cantitatea produselor care fac obiectul acordului, poziția concedentului și a concesionarului pe piața produselor în cauză și numărul părților la acord sau, după caz, la alte acorduri care fac parte din același sistem.

Ca răspuns la a doua întrebare

Expresia „nule de drept” prevăzută la articolul 85 alineatul (2) se aplică tuturor dispozițiilor contractuale incompatibile cu articolul 85 alineatul (1).

Consecințele acestei nulități asupra tuturor celorlalte elemente ale acordului nu intră sub incidența dreptului comunitar;

și hotărăște:

Este de competența Cour d'Appel din Paris să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată pentru acest proces.

Pronunțată la Luxemburg, 30 iunie 1966.

Hammes

Delvaux

Donner

Trabucchi

Lecourt

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 30 iunie 1966.

Grefier

Președinte

A. Van Houtte

Ch. L. Hammes